

Škola!

*Časopis pre žiakov Základnej školy s materskou školou kardinála Alexandra Rudnaya,
Považany*

Číslo – 3.

Ročník – 2.

Školský rok – 2018/2019

.....*pár slov na úvod...*

Milí čitatelia, milí žiaci!

Opäť prišiel ten čas, kedy sa Vám môžeme prihovoriť aj prostredníctvom školského časopisu *Školák*. Zimné prázdniny už klopú na dvere a my Vám najkrajšie sviatky chceme spestriť zaujímavým čítaním.

V tomto čísle ponúkame rozhovor s volejbalistkou Karolínou Majerníkovou, matematické hlavolamy, tip na film, slovenčinárske okienko, súťaže, vlastnú tvorbu, zaujímavosti z hodín a iné zaujímavosti zo sveta školy a aj mimo nej.

Prajeme Vám príjemnú zábavu pri listovaní a čítaní *Školáka*. Pevne veríme, že si nájde svojich čitateľov.

Pri príležitosti blížiacich sa vianočných sviatkov Vám prajeme pekné Vianoce a úspešný nový rok 2019.

Teraz si pokojne oddýchnite, uvarite čaj, zvoľnite tempo a listuje stránkami.

Michal Mišura

Zo života školy – o nás, pre nás

Prázdninové dni spálili svoj letný benzín a dvere školy sú od septembra opäť zamestnané. Od tohto školského roku funguje naša škola a škôlka ako spoločný subjekt pod názvom *Základná škola s materskou školou kardinála Alexandra Rudnaya, Považany 216*. Viac ako symbolickým sa stalo, že so škôlkou fungujeme aj v spoločných priestoroch vzhľadom k rekonštrukcii materskej školy. Menší žiaci tak stretajú kamarátov zo škôlky, starší žiaci si spomínajú na život v škôlke a pani učiteľky z materskej školy môžu sledovať, ako vyrástli ich odchovanci a ako sa im darí.

Ako škola sa snažíme klásť prioritný dôraz na výchovu a vzdelávanie, ktoré sa snažíme dopĺňať akciami, podujatiami, projektmi, ktoré sa snažíme starostlivo vyberať.

Pozornosť venujeme niekoľkým oblastiam, v ktorých sme Vám, žiakom, pripravili a ponúkli tieto akcie:

- oblasť športu: Beh Terryho Focha, atletický päťboj, stolnotenisový turnaj (okresné kolo), florbalový
- oblasť zameraná na prírodu: výstava plodov lesa, ovocia, zeleniny, muškátov a chryzantém, Deň jablák
- oblasť zameraná na kultúru: divadelné prestavenie Popoluška, predstavenie Janko Hraško, predstavenie Čarodejník z krajiny OZ a prípravy programov pre seniorov a príprava vianočného programu
- oblasť zameraná na výchovu a vzdelávanie: účelové cvičenia v Haluziciach, Testovanie 5, Komparo, Pytagoriáda, návšteva Modry (Po stopách L. Štúra), návšteva múzea holokaustu v Seredi (Po stopách krutosti dejín)
- oblasť zameraná na čitateľskú gramotnosť a spoluprácu: Čítanie so starými rodičmi, Záložka do knihy spája (medzinárodný projekt výmeny záložiek medzi školami)
- oblasť zameraná na kreativitu: tvorivé dielne, tvorba školského časopisu, tvorivé popoludnia v ŠKD

- oblasť krúžkovej činnosti: Tvorivý ateliér, Hudobno – dramatický krúžok, Bedmintonový krúžok, Gymnastika, Zumba, Angličtina, Športové hry, Angličtina v každodenných situáciách

Spomenutými akciami, projektmi, krúžkovou činnosťou a rôznymi podujatiami sa nesnažíme odpútať pozornosť od vyučovania, ale naopak, snažíme sa Vám vytvoriť najlepšie možné podmienky na Váš osobnostný rast a podporu výchovy a vzdelávania.

Tip na film

Film *Wonder (Obyčajná tvár)* je neobyčajným príbehom mladého chlapca Augusta Pullmana, ktorý dojme zrejme každého. August sa narodil s vadou na tvári. Tá mu bráni navštevovať školu. Pred Augustom stojí výzva nastúpiť do piatej triedy. Nastáva teda otázka, ako ho noví spolužiaci prijmu medzi seba. Nájde si kamarátov? Alebo to bude mať poriadne náročné, len preto, že je iný ako jeho rovesníci? Pozrite si a dozviete sa.

Pripravil: Mgr. Michal Mišura

Zdravé raňajky pre vás, deti

Dospelí ich môžu vynechávať, no ak ranné jedlo vynecháte vy, deti, vyrobíte si celodenný výživový dlh. Vaše rastúce telá a rozvíjajúce sa mozgy potrebujú pravidelný prísun kľúčových živín. Aj vďaka raňajkám dostávate príležitosť dostať sa do najlepšej možnej kondície. Ranná dávka živín vám zároveň preukázateľne pomáha k lepším výkonom v škole.

Ako raňajkuješ ty?

- Sladké nápoje, ale aj kupované ovocné šťavy a džúsy,
- Cereálie, kupované müsli tyčinky, keksíky a podobné „srandičky“,
- Kaiserky, rožky a prepekané pečivo,
- Nekvalitné syry, nátierky, paštéty, črievka,
- Tyčinky, kreky, chrumky,
- Sladkosti, lízanka a cukríky, brumíky, pinguiny a nesquiky,
- Sladené mlieka, akože jogurtové nápoje.

Alebo:

- varené obilniny, vločky, cereálne kaše, müsli,
- celozrnné pečivo,
- celozrnné palacinky,
- ovocie, med,
- orechy, olejnaté semená (slnečnica, ľan, sezam, chia,...),
- mlieko, nízkoťučné syry, tvaroh, biely jogurt,
- avokádo, zelenina.

Ak si sa viac našiel v prvej možnosti, ver, že tvoje raňajky nie sú plnohodnotné a svojmu telu nedodávaš potrebné živiny. Polož si sám otázku: Cítim sa po raňajkách plný energie, alebo som unavený a radšej by som zaľahol naspäť do postele?

Naopak, ak si sa našiel v druhej možnosti, tak ti gratulujem. Svoj štart do dňa robíš tým správnym spôsobom!

Ponúkame Vám aj zopár rýchlych receptov na vhodné raňajky. Snáď vás inšpirujeme ☺
Raňajky vám môžu pomôcť pripraviť aj rodičia.

- **Vajíčka na mätko s celozrnnými tyčinkami a zeleninou**

Vajíčka vám dodajú potrebné bielkoviny, ktoré sú stavebnými blokmi nielen svalov a kože, ale i hormónov, enzýmov, protilátok a krvi.

Domáce celozrnné tyčinky, ktoré obsahujú aj semená ľanu či tekvice doplnia okrem vlákniny aj zdravé tuky. Tyčinky možno zameniť za iné celozrnné pečivo - ak ho nakrájate na pásiky, môžete si ich namáčať do vajíčka. Tanier dozdobte čerstvou krájanou zeleninou, ktorá doplní vlákninu a vitamíny, sviežou voľbou sú paradajky, ľadový šalát, mrkva, či uhorka.

- **Ovsené vločky s orechmi a tvarohom**

Ovos je bohatý na vlákninu, obsahuje tiež veľa minerálnych látok ako horčík, fosfor, železo a zinok. Dodá telu množstvo vitamínov B1 a B6, ale aj množstvo bielkovín.

V prípade že človek netrpí alergiami sú dobrým zdrojom energie. Pred kešu orechmi je lepšie uprednostniť mandle (sú bohaté na antioxidanty) a vlašské orechy (majú vysoký obsah omega-3 mastných kyselín). Vločky môžete doslaďiť lyžicou medu a primiešať tvaroh, ktorý raňajky doplní o bielkoviny.

- **Grécky jogurt s orechmi a kúskami čerstvého ovocia.**

Oba typy jogurtov (biely grécky alebo obyčajný) majú verzie s nízkym obsahom tuku a kalórií. Sú plné vápnika a živých bakteriálnych kultúr. Grécky jogurt od obyčajného líši zložením. Odstraňuje sa z neho tekutá srvátka, laktóza a cukor. Vďaka tomu v porovnaní s tým istým obyčajným jogurtom obsahuje až dvojnásobné množstvo bielkovín.

Čerstvé ovocie doplní bielkoviny v jogurte o vitamíny, minerály a vlákninu. Vhodnou voľbou sú najmä krájaný banán a bobuľové ovocie, ktoré je mimoriadne bohaté na antioxidanty. Ak nezoženiete čerstvé ovocie, pokojne môžete použiť aj mrazené. Prečítajte si však, či nebolo dodatočne dosladené.

- **Miešané vajcia so zeleninou.**

Na nahriaty olivový olej prihodíte nakrájané paradajky a špenátové listy, prípadne šampiňóny, krátko podusíte a pridáte vajíčka. Zmes môžete zapieť na štýl volského oka, alebo miešaných vajec. Porcia obsahuje potrebné bielkoviny, vlákninu, tuky, vitamíny a minerály, dávku sacharidov zas doplní krajec celozrnného chlebu.

Tak šup do toho!

Pripravila: Mgr. Michaela Janovická

Športovci v našej škole

V našej škole je veľa talentovaných žiakov. Keď nazrieme do ôsmej triedy, nájdeme v nej talentovanú športovkyňu Karolínu Majerníkovú. Tá aktívne hráva volejbal a v jej nabitom harmonograme si našla čas na rozhovor do *Školáka*. Ďakujeme!

Ako si sa k tomuto športu dostala?

Ani neviem, ale moja babka a mamka hrávali volejbal.

Ako často trénuješ?

Štyrikrát do týždňa a v sobotu mávame zápasy.

Ako zvládaš kombináciu príprava do školy – tréningy

Zatiaľ v pohode.

Nechcela si už niekedy s týmto športom prestať? Ak áno, prečo?

Chcela som skončiť dávno, ale ani neviem prečo. Som však rada, že som neskončila, lebo ma to veľmi baví.

Čo Ťa najviac baví na tomto športe? Máš v tomto športe aj nejaký vzor?

Vzor ani nemám, snažím sa učiť od všetkých.

Akými úspechmi sa môžeš v tomto športe pochváliť?

Tento rok sme postúpili na MS v kadetkách (hráčky od 15 -17 rokov). Postup na MS Midi (hráčky 13 rokov). Samozrejme, mnoho cenných víťazstiev.

Mala si už nejaké zranenia? Ak áno, aké?

Zlomený malíček, výron a občas odreté kolená, narazený prst.

Vieš si predstaviť, že by ťa tento šport živil?

Viem a dúfam, že aj bude.

Tvoje iné záľuby? Alebo Ako rada oddychuješ?

Kreslenie, fotenie, korčuľovanie.

Obľúbené jedlo a nápoj?

Kakaový závin a ovocný smoothie.

Ak by si chytila zlatú rybku, čo by si si želala?

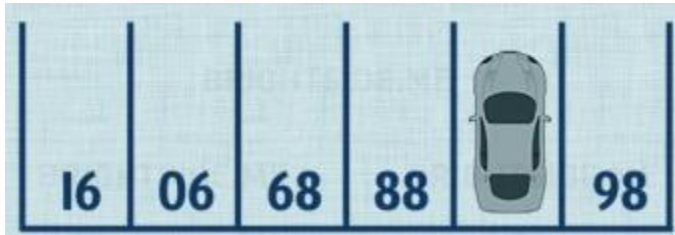
Mier vo svete a zdravie pre mňa a moju rodinu.

Pripravil: Mgr. Michal Mišura

Hádanky a hlavolamy

1. Na akom čísle parkuje auto?

Túto hádanku dostali deti na prvom stupni základnej školy v Hong Kongu a väčšina ju vyriešila za pár sekúnd. Dokážete to i vy?

2. Zmerajte 2 litre

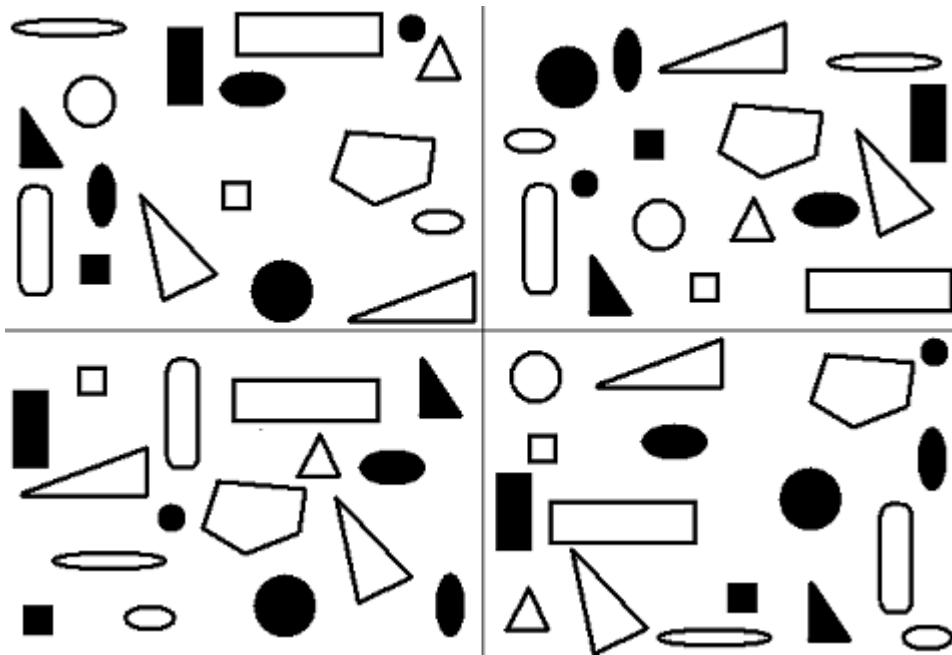
Zmerajte presne 2 litre vody, ak máte k dispozícii 4-litrovú a 3-litrovú nádobu.

3. Vlk, koza a kapusta

Jedného dňa sa starý dedinčan vracal domov z trhu a viedol si kozu, vlka a hlávkku kapusty. Prišiel k rieke, kde mal uviazané malé kanoe a keď chcel nasadnúť, zistil, že sa tam so všetkým, čo si nesie z trhu, nezmesť. Do loďky sa mu bohužiaľ vojde iba jedná vec. Ako dostane všetko – vlka, kozu i kapustu, na druhý breh tak, aby ani na jednom brehu nezostala bez jeho dozoru koza s kapustou ani vlk s kozou (koza by zjedla kapustu, vlk by zožral kozu)?

4. Komôrky

Na obrázku dolu sú štyri komôrky plné najrôznejších čiernobielych symbolov. Avšak v jednej komôrke je o jeden symbol menej. Nájdite, ktorý symbol v ktorej komôrke chýba.

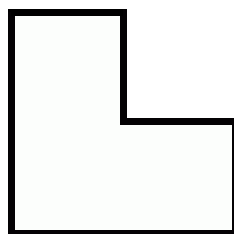

5. Žiarovky

Nachádzaš sa v miestnosti s 3 vypínačmi. Vo vedľajšej miestnosti sú 3 vypnuté klasické žiarovky v stolných lampách, každý vypínač patrí k nejakej žiarovke. Z jednej miestnosti do druhej nevidno. Ako zistíš, ktorý vypínač patrí ku ktorej žiarovke, ak do miestnosti so žiarovkami smieš vstúpiť iba raz?

6. Rozdeľ útvar

Rozdeľ útvar na obrázku na 4 rovnaké časti.

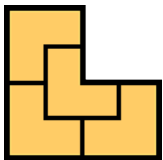
6. Loptička v jame

Malému chlapcovi spadla do úzkej hlbkej rúry pingpongová loptička. Rúra bola len o niečo širšia ako loptička, teda rukou ju vytiahnuť nemohol. Čo by ste mu poradili aby dostal túto loptičku von (bez jej poškodenia)?

Odpovede:

1. Auto parkuje na mieste č. 87 (pozrite sa na obrázok dole hlavou).
2. Naplňte 3-litrovú nádobu, potom z nej všetku vodu prelejte do 4-litrovej. Znovu naplňte 3-litrovú a koľko sa ešte zmestí, dolejte z nej do 4-litrovej. Keďže ste tam pred tým naliali 3 litre, vojde sa tam už len 1 liter a v 3-litrovej nádobe vám zostanú presne 2 litre.
3. Naloží a prevezie kozu, vráti sa po vlka, vysadí ho na druhom brehu a naberie zase kozu a odvezie ju na pôvodný breh. Tam ju vysadí a odvezie kapustu k vlkovi. Potom už sa len vráti po kozu.
4. V komore vľavo dolu chýba kružnica.
5. Stačí stlačiť jeden vypínač a nechať ho zapnutý pár minút. Potom ho zase vypneme, zapneme druhý vypínač a vojdeme do miestnosti. Žiarovka, ktorá svieti patrí samozrejme k zapnutému vypínaču. Žiarovka, ktorá je teplá patrí k vypínaču, ktorý sme ako prvý na pár minút zapli (aby sa žiarovka zohriala).

6.

7. Do rúry treba naliať tekutinu. Na jej hladine bude loptička plávať.

Pripravila: Mgr. Michaela Janovická

Perličky z odpovedí našich žiakov

FYZIKA:

Otázka: Čo je to magnetorecepcia?

Žiak: Je to vlastnosť niektorých zvierat orientovať sa magnetom

(správne: je to schopnosť zvierat cítiť magnetické pole – podľa neho sa orientujú)

ANGLIČTINA:

Otázka: Pomocou čoho sa tvorí otázka v jednoduchom minulom čase?

Žiak: Predsa pomocou otáznika.

(správne: pomocou slova did)

DEJEPIS:

Otázka: Čie zmŕtvychvstanie a smrť si pripomíname na Veľkú noc?

Žiak: Veľkonočného zajaca?

(správne: Ježiša Krista)

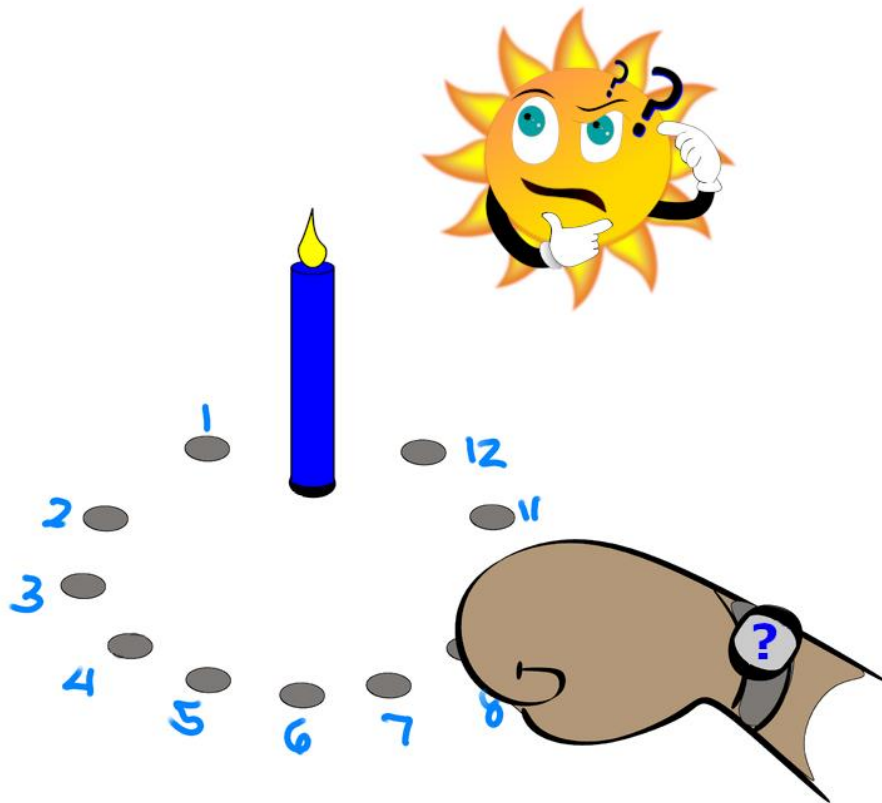
FYZIKA:

Otázka: Ktorý pravidelne sa opakujúci dej využili ľudia na chod slnčných hodín?

- a) zhorenie časti sviečky
- b) preliatie určitého množstva vody
- c) presypanie určitého množstva piesku
- d) pohyb Slnka po oblohe

Žiak: odpoveď a).

(správne: d)

PRÍRODOVEDA:

Otázka: Vymenuj skupenstvá vody.

Žiak: Teplá, studená, vretá.

(správne: pevné, kvapalné, plynné)

FYZIKA:

Otázka: Akú očnú vadu okrem ďalekozrakosti a krátkozrakosti poznáme?

Žiak: Hluchota.

(správne: astigmatizmus)

NAPÍŠ SI POZNÁMKU DO ŽK: Nemám Slniečko. (časopis)

Žiak napísal: Neni som slniečko.

Kto nosí darčeky vo svete?

V každej krajine sa táto milá osoba, ktorá pozná tajné túžby všetkých detí, volá inak. Na Slovensku nosia darčeky svätý Mikuláš a Ježiško. A viete kto má tú zodpovednú úlohu v iných krajinách sveta?

V USA a v Kanade je to Santa Claus. Lieta na saniach so sobmi a roznáša darčeky. Vždy 25. decembra si deti ráno nájdu v červených ponožkách darčeky.

V Anglicku je to Father Christmas. Vyzerá ako Santa Claus, ale má dlhší kabát a bradu.

Vo Francúzsku je známy ako Père Noël. Darčeky deťom ukladá na krb vianočný duch. Sviatok Troch kráľov je vo Francúzsku sviatkom detí.

V Nemecku deti dostávajú darčeky od Christkind (Ježiško) 24. decembra. Deti sa veľmi tešia na 1. december, kedy dostávajú adventné kalendáre.

V Taliansku sa volá Babbo Natale. Deti dostávajú darčeky 6. januára od strapatej čarodejnice Befany, ktorá ich má ukryté v krošni na chrbte.

V Dánsku začínajú Vianoce zdobením adventného venca, na ktorom sú 4 sviečky. Tieto sviečky znamenajú 4 etapy ľudského života - detstvo, mladosť, dospelosť a starobu. Dáni na darčekom nešetria a objednávajú ich a kupujú s niekoľkomesačným predstihom. Darčeky nosí vianočný posol.

Pripravila: Valika Skovajsová, Veronika Valápková

Naša tvorba

V tomto čísle Vám ponúkame aj našu tvorbu. Chceme tak dať priestor každému z Vás podeliť sa o to, čo tvoríte. Svoje práce posielajte na misura.michal@gmail.com.

Nižšie môžete čítať dve krátke básne. Jednu od Patrície Gondárovej a druhú od pána učiteľa Mišuru. Na ďalšej strane prispievame aj dvomi fotografiami Grétky Števicovej.

Ty si – ja som

*Ty si slnko
a ja som deň.*

*Ty si strom
a ja som tieň.*

*Ty si mesiac
a ja hviezda.*

*Ty si potok
a ja rieka.*

*Ty si tráva
a ja kvet.*

*Tak sa, prosím,
vráť hneď späť.*

Ty si predsa moja báseň,

Ja len písmeno v nej.

(Patrícia Gondarová)

Šošovky

*Dotkol som sa očí,
šošovky sú v móde,
okuliare smutne ležia
hore na komode.*

*Dotkol som sa očí.
Zdravím do diaľky,
svet je zrazu farebnejší,
nosím šošovky.*

*Dotkol som sa očí,
Vidím radosť, smiech,
Neostrím, už jasne vidím
z izby v Tatrách sneh.*

*Dotkol som sa očí,
prekonal som strach.
Moje oči zatúžili
vidieť svetlo v tmách.*

*Dotkol som sa očí,
vidím celý svet.*

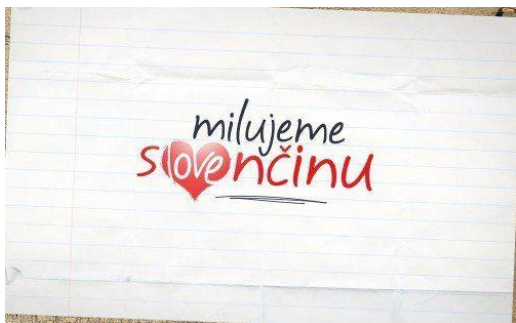
*Vidím drobné malé bodky
aj na konci viet.*

(Michal Mišura)

Fotografie nafotila Grétka Števicová, žiačka ôsmej triedy.

Milujeme sLOVEňčinu

V našom časopise Vám vždy ponúkame zaujímavosti z nášho materinského jazyka.

Jednorazový, ~~nie jednorázový~~

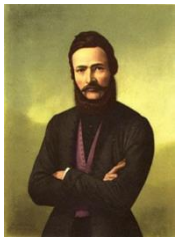
Často sa stretáme s prídavným menom jednorázový s dlhou samohláskou á v druhej časti zloženého slova, napr. jednorázový prevod, jednorázový vklad, jednorázový holiaci strojček, jednorázová dávka. Odvodzovacím základom spomínaného prídavného mena je slovné spojenie jeden raz. V slove raz je krátka samohláska a, preto aj v zloženom prídavnom mene jednorazový má byť krátka samohláska a. Prídavné meno jednorazový s krátkou samohláskou a nájdeme aj v jazykových príručkách. Slovné spojenia citované na začiatku majú preto takúto náležitú podobu: **jednorazový prevod, jednorazový vklad, jednorazový holiaci strojček, jednorazová dávka.**

Pyžama aj pyžamo

Na pomenovanie nočného oblečenia pozostávajúceho z kabátika a nohavíc používame z francúzštiny prevzaté slovo pyžama, ktoré podľa etymológov má pôvod až v perzštine. V slovenčine sa popri podobe ženského rodu pyžama, napr. pánska pyžama, dámska pyžama, detská pyžama, používa aj podoba stredného rodu pyžamo, teda pánske pyžamo, dámske pyžamo, detské pyžamo. Obidve podoby sú správne a zachytávajú ich aj jazykové príručky, preto je správne obliecť si pyžamu, ale aj obliecť si pyžamo, kúpiť dve pyžamy aj kúpiť dve pyžamá.

Pripravil: Mgr. Michal Mišura

Po stopách Ľudovíta Štúra – Modra

Dňa 7.11.2018 sme sa zo školy vybrali na exkurziu do Modry. Téma znela: Po stopách Ľudovíta Štúra. Išli žiaci druhého stupňa spolu s pánom učiteľom Mišurcom a s pani zástupkyňou Štrbákovou. Cestou autobusom sme sa dobre zabávali.

V Modre sme spoločne išli na miestny cintorín, kde je pochovaný Ľudovít Štúr a má tam aj svoj pamätník. Potom sme išli na námestie, kde mal mohylu. Na námestí sme mali rozchod od 9:00 do 10:50 hod. Na rozchode sme si mohli kúpiť modranskú keramiky, mohli sme ísť do cukrárne, do hračkárstva, kde si veľa detí kúpilo slizy a ešte do veľa iných obchodov. O 10:50, ako sme boli dohodnutí, sme sa stretli všetci pred mohylou na námestí. Ďalšie, čo nasledovalo bola prehliadka múzea Ľudovíta Štúra (dom jeho brata, kde strávil veľa času) v Modre. Tam sme boli prihlásení na 11:00 hod. na prehliadku s prednáškou. V múzeu sme navštívili „jeho“ izbu, kde strávil posledné dni svojho života a iné miestnosti, kde bolo veľa zaujímavých predmetov, oblečenia a obrazov z jeho života. Rozprávali nám tam všeličo zaujímavé. Napríklad aj to, že Ľudovít Štúr sa narodil 28. októbra 1815 v Uhrovci na Slovensku. Študoval na evanjelickom lýceu v Bratislave (stredná škola) a neskôr na univerzite v Halle v Nemecku (vysoká škola). Z predmetov si zvlášť obľúbil dejepis, estetiku a dejiny umenia. Výborne ovládal latinský, maďarský, nemecký, francúzsky, grécky jazyk a slovanské jazyky - predovšetkým poľský, srbo-chorvátsky, ruský a učil sa aj hebrejčinu a angličtinu. Bojoval proti maďarskej nadvláde a podporoval používanie slovenského jazyka, bol zakladateľ Slovenských národných novín. Bol známy tým, že uzákonil spisovný jazyk pre Slovensko na základe stredoslovenského nárečia. Na poľovačke v decembri 1855 sa pri pokuse o preskočenie potoka neďaleko Modry nešťastne postrelil. Zomrel 12. januára 1856 v Modre ako štyridsaťročný.

Všetkým sa prednáška aj prehliadka veľmi páčila. Potom sme išli k autobusu, ktorý nás odviezol naspäť do školy. *Pripravila: Barborka Horváthová*

Najlepší recept na sliz

Už dlhší čas sme sa snažili nájsť taký recept na sliz, ktorý by vyšiel všetkým. A to sme skúšali recept na sliz z peny na holenie aj z bieleho lepidla, jari a sódy bikarbóny. Tu Vám teda prinášame najlepší recept na sliz, ktorý sme zatiaľ spolu s deťmi z ŠKD a z krúžku *Tvorivý ateliér* objavili. A keďže sme pomery odhadovali bez odmerky množstvá sú len orientačné, no väčšinou nám vyšli.

Budeme potrebovať:

Teplú vodu

Priesvitné lepidlo

Štipku sódy bikarbóny

Po kvapkách pridávanú borovú vodu (borová voda z lekárne)

Na začiatok dáme do nádoby asi 30 ml vody a v nej rozpustíme štipku sódy bikarbóny. Radšej dáme menej, pridať sa vždy dá. Potom pridáme asi rovnaký pomer lepidla cca 30 ml. Dôkladne rozmiešame a po kvapkách pridávame borovú vodu. Hneď vidíme výsledok, že sa hustejšia voda postupne mení na lepkavú hmotu. Pri dostatku trpezlivosti nám vznikne príjemný nelepivý sliz, ktorý môžeme obohatiť o potravinárske farbivo a trblietky. Príjemný výsledok a veľa dobrej nálady vám prajú deti z ŠKD a *Mgr. E. Ondrejková*.